

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я ТА ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ РІВНІ

*Сергета Ігор Володимирович,
доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри загальної гігієни та екології,
Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова
serheta@vntu.edu.ua*

Вступ.

Серед головних пріоритетів формування кадрового потенціалу в системі громадського здоров'я на етапі її становлення, незаперечно, одне із провідних місць займає удосконалення основи підготовки здобувачів освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні, завершальним етапом якого є здобуття особою, яка навчається, ступеня доктора філософії.

Мета роботи.

Метою наукової роботи є визначення особливостей формування кадрового потенціалу в системі громадського здоров'я шляхом удосконалення підготовки здобувачів освіти на освітньо-науковому рівні.

Матеріали та методи.

В ході виконання дослідження використовувався комплекс бібліосемантичних, гігієнічних, епідеміологічних, психолого-педагогічних і медико-соціологічних методів та методів експертної оцінки, структурно-логічного аналізу і моделювання, сучасні цифрові технології тощо.

Результати та обговорення.

Як головну мету освітньої-наукової програми “229 Громадське здоров'я”, що розроблена і запроваджена у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова та акредитована НАЗЯВО України, слід відзначити набуття здобувачем освітньо-наукового рівня освіти відповідних теоретичних знань, умінь, навичок та цілого ряду інших загальних і фахових компетентностей, цілком достатніх для визначення та продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та науково-дослідної діяльності, що спрямована на

запобігання захворювань, збільшення тривалості життя і зміцнення здоров'я шляхом організованих зусиль суспільства та передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових знань, оволодіння методологією науково-педагогічної діяльності, а також обов'язкове проведення власного наукового дослідження, результати якого мають вагому наукову новизну, теоретичне та практичне значення для системи охорони здоров'я, профілактичної медицини і громадського здоров'я.

Теоретичний зміст предметної області освітньої-наукової програми “229 Громадське здоров'я” розкривають наукові концепції, закони гігієни та принципи профілактичної медицини, поняття епідеміологічного нагляду, ефективні підходи до здійснення адекватної оцінки стану здоров'я і благополуччя населення, захисту здоров'я, моніторингу імовірних загроз для громадського здоров'я та ефективного реагування у відповідь на небезпеки, які мають місце, збереження і зміцнення здоров'я, профілактику захворювань, управління системою громадського здоров'я тощо. Саме тому як головний фокус освітньої-наукової програми, що визначена, необхідно відзначити наступні об'єкти: здоров'я населення та його детермінанти, методологія наукових досліджень у сфері охорони здоров'я населення, організаційна, управлінська, експертна, контрольна-аналітична та проектна діяльність у сфері громадського здоров'я і зміцнення та збереження здоров'я як конкретного індивідуума, так і населення загалом.

Як головні особливості освітньої-наукової програми, що розглядається, потрібно визначити можливість здобувачів відповідного рівня освіти отримувати сучасні знання та сучасні навички як безпосередньо від викладачів, так і від фахівців-практиків, членів міжнародних професійних асоціацій, набуваючи внаслідок цього сталих та глибоких компетенцій ефективного проектного менеджменту і академічного письма. Загалом же освітньої-наукова програма дозволяє здобувачу самостійно обрати відповідний вектор наукового дослідження за спеціальністю “Громадське здоров'я”, урахувавши її головні наукові напрямки: “Соціальна медицина”, “Гігієна та професійна патологія” та “Епідеміологія”.

Разом з тим наукова складова підготовки передбачає реалізацію фундаментального, експериментального та клінічного дослідного компонентів. Причому здобуття глибинних знань із спеціальності забезпечується теоретичною і практичною підготовкою, а також медичною та педагогічною практиками і додатковою вибірковою навчальною дисципліною із поглибленим вивченням англійської академічної мови. Унікальність освітньої-наукової програми забезпечує широке застосування як у науковому, так і в освітньому процесі оригінальних напрацювань власних наукових шкіл у галузі психогігієни, університетської гігієни, гігієни дітей і підлітків, фізіології та гігієни адаптаційного процесу, профілактичної аеробіології, діяльність яких є своєрідною науковою візитівкою закладу вищої освіти.

Крім того, розглядаючи позитивні практики, які використовуються під час реалізації освітньо-наукової програми “229 Громадське здоров’я” у контексті визначення головних пріоритетів формування кадрового потенціалу в системі громадського здоров’я та питання удосконалення підготовки здобувачів освіти, слід відзначити:

- інноваційність, що відзначається широким використанням наукових напрацювань співробітників закладу вищої освіти в ході освітньої діяльності. Передусім, це стосується напрацювань у галузі профілактичної медицини, гігієни дітей, підлітків та молоді, і, особливо психогігієни та університетської гігієни. Причому цей найбільш суттєвий доробок фахівців Вінницької наукової школи гігієни, екології, соціальної медицини та організації охорони здоров’я реалізується не лише в ході викладання спеціально розробленої навчальної дисципліни “Психогігієна та актуальні проблеми університетської гігієни”, Він входить у площину практичної діяльності медико-психологічного центру, перебуває у центрі запровадження такого окремого освітнього компоненту, як педагогічна практика, є важливим базисом викладання навчальних дисциплін психолого-педагогічного змісту, що включені до переліку як обов’язкових, так і вибіркового компонентів, та, зрештою, являє собою важливий орієнтир ефективної

реалізації наукової складової підготовки дослідників, майбутніх досвідчених фахівців у галузі громадського здоров'я;

- тісну співпрацю науковців профілактичного напрямку з психофізіологами, медичними психологами, лікарями-реабітологами, спеціалістами іншого фаху, яка суттєво підвищує результативність наукових розробок, формуючи чітку траєкторію подальшого розвитку наукової школи психогієни і університетської гігієни та визначаючи перспективи підготовки висококваліфікованих кадрів, які володіють компетентностями, необхідними для здійснення професійної діяльності, спрямованої на попередження захворювань і зміцнення здоров'я людини;

- яскраву профілізацію процесу здобуття на основі провідних засад профілактичної медицини, в першу чергу, компонентів освітньо-наукової програми, які визначають її унікальність, і разом з тим, багатобічність форм, методів та засобів його реалізації в ході проведення наукових досліджень окремих здобувачів у різних галузях громадського здоров'я. Саме цьому сприяє і яскраво виражений профілактичний вектор науковців Вінниччини, "закладений" в основу програми, у центрі напрацювань якої перебувають питання вивчення стану здоров'я сучасних учнів і студентів, встановлення особливостей формування навчального стресу, обґрунтування нормативів рухової активності, гігієнічної діагностики професійної придатності, оцінки якості життя та психогієнічних засад використання здоров'язберігаючих технологій тощо.

Висновки.

У ході проведених досліджень визначені особливості формування кадрового потенціалу в системі громадського здоров'я шляхом удосконалення підготовки здобувачів освіти на освітньо-науковому рівні, до числа яких, передусім, слід віднести:

- 1) оптимізацію освітньої складової програми шляхом забезпечення можливості здобувачів відповідного рівня освіти отримувати сучасні знання та сучасні навички як безпосередньо від викладачів, так і від фахівців-практиків, членів міжнародних професійних асоціацій, досвідчених спеціалістів;

2) удосконалення наукової складової програми, підставою для якої є реалізація напрацювань власних наукових шкіл і, отже, реалізація положень, котрі забезпечують широке застосування оригінальних напрацювань у галузі психогігієни, університетської гігієни, гігієни дітей і підлітків, фізіології та гігієни адаптаційного процесу, профілактичної аеробіології тощо;

3) інноваційність, що відзначається широким використанням наукових напрацювань співробітників закладу вищої освіти в ході освітньої діяльності в цілому;

4) тісну співпрацю науковців профілактичного напрямку із спеціалістами, що працюють в галузі як теоретичної, так і в галузі клінічної медицини;

5) профілізацію процесу здобуття освіти на основі провідних засад профілактичної медицини, в першу чергу, компонентів освітньо-наукової програми, які визначають її унікальність.